

FELIKSA SZCZERBIAK

00-668 Warszawa
ul. Pienkowskiego 5 m 70
tel. dom. 47-31-53

R E L A C J A

Do 1939 roku

Urodziłam się 19 kwietnia 1924 roku w Warszawie. Imię ojca Feliks, imię matki Antonina z Sobczyńskich.

W 1939 roku ukończyłam 7-klasową Szkołę Powszechną nr 139 w Warszawie, ul. Młynarska 2.

Okres okupacji 1939-1945 r.

W czasie działań wojennych 1939 r. kopałam rowy przeciwzołgowe i nosiłam wodę w kubkach na pozycje wojskowe dla dział przeciwlotniczych. ~~Wraz z rodzicami gotowaliśmy posiłki dla wojska, które miało punkt obserwacyjny na wieży kościoła Kalwińskiego na ul. Leszno /dziś ul. Swierczewskiego/.~~ Po kapitulację Warszawy, jako harcerka szczepu 56, w akcji "Harcerze-Żołnierzom" nosiłam do Szpitala Ujazdowskiego dla rannych żołnierzy żywność, papierosy, mat. opatrunkowe i odzież, które pochodziły ze składek ludności cywilnej. Należałam do Ligi Obrony Kraju /LOK/.

W 1941 roku podjęłam pracę w młodzieżowej Tajnej Organizacji Podziemnej "Jerzyki". Wprowadzającymi byli: Stefan Dobrowolski - "Orzeł" (obecnie zam. W-wa ul. Olesińska 6 m 25), Jerzy Staworzyński - "Szatan" (obecnie zam. w W-wie, ul. Smocza 21 m 22) oraz Zbigniew Pojewski "Zych" nieżyjący. Przyjęłam pseudonim "ELKA". Byłam łączniczką Woli, Koła, Żoliborza i Śródmieścia w plutonie Michała Panasika "Szczęsnego" obecnie zam. w Gdańsku. Byłam łączniczką Ludwika Smigielskiego "Ludwika" (obecnie zam. w Jeziornie.)

Na wiosnę 1942 roku zostałam zaprzysiężona w mieszkaniu Jana Frąckiewicza "Tarczyna" w Warszawie przy ul. Złotej.

Do obowiązków moich należało: powielanie i kolportowanie prasy konspiracyjnej, przenoszenie gazetek, zawiadamianie o spotkaniach organizacji, ostrzeganie kolegów o spalonych punktach kontaktowych, praca w Ogrodzie Jordanowskim na Woli. (Należałam do zespołu śpiewaczo-tanecznego, gdzie recytowaliśmy wiersze patriotyczne, tańczyliśmy tance narodowe w strojach rejonalnych, jeżdżąc do szkół

i fabryk na Woli z Jasečkami. Organizatorką zespołu była Pani prof. Stefania Czeszek-Iwińska, obecnie zam. w Łodzi.

Uczęszczałam na kursy Tajnego Nauczania w zakresie szkoły Ogólnokształcącej. Ukończyłam kurs sanitarny i szkolenie z zakresu podchorążówki.

Od października 1942 roku pracowałam przymusowo w niemieckiej fabryce zbrojeniowej na ul. Okopowej i Grzybowskiej. Pracowałam na trzy zmiany. Na murach fabryki rozlepiłam karykatury Hitlera i okolicznościowe wierszyki, rozdawałam ulotki. W pracy ^{też} na terenie fabryki pomagali mi: Wojciech Krzysztofiak - majster i Jan Zakrzewski - tokarz. Na terenie fabryki Gestapo kilkakrotnie przeprowadzało rewizje. *w nocach*

W 1943 roku zaczęły się masowe aresztowania koleżanek i kolegów z konspiracji. Z naszych szeregów ubyło mnóstwo wartościowych ideowców. Na ul. Ludwiki 3 aresztowano Barbarę Dietrich-Wachowską "Mamę" i nauczycielkę Helenę Pęchcin "Joannę", które zostały rozstrzelane na Nowym Świecie 62. Aresztowano także "Orkę" Stanisławę Dobrowolską, "Tarczyną" oraz wielu innych kolegów, którzy zostali zamordowani na Szucha. Na pozostałych przy życiu spoczął wzmógłony wysiłek prac konspiracyjnych. Zajęłam się przez jakiś czas "Mamą" dziećmi 2,5-letnią córeczką i 6 letnim synkiem oraz 9 letnim chłopcem pochodzenia żydowskiego, który znalazł schronienie u Barbary Wachowskiej.

W maju 1943 roku pluton "Szczęsnego" został przekazany do Batalionu "Miotła" pod dowództwem Jana Mazurkiewicza "Radosława". Wraz z "Ludwikiem" i wielu kolegami zostałam oddelegowana do batalionu "Miotła".

W listopadzie 1943 roku przerwałam pracę w fabryce, gdyż kolidowała ona z moimi obowiązkami w konspiracji. W czasie rewizji w moim domu, do którego przyjechał kierownik-Niemiec "Wilus" rodzice twierdzili, że wyszłam z domu do pracy i więcej nie wrócę. Zmuszona byłam się ukrywać.

Od wiosny 1944 r. jeździłam z meldunkami do lasów w Boernerowie /obecnie Bemowo/ skąd przywoziłam plany rozmieszczenia wojsk niemieckich i ich liczebność.

Powstanie Warszawskie zastało mnie na Woli. Z kilku powstańcami udało mi się przedostać na Koło, gdzie udzielałam pomocy rannym powstańcom, wynosząc ich z pola ostrzału, opatrując rany. Z Koła mnie, mojej siostrze "Swie" i 2 koleżankom udało się wydostać z transportu i zbiec. Po wielu makabrycznych przeżyciach w czasie

*emp. relacja
na Buchu
nie
ciet*

ucieczki przed wojskami niemieckimi, pod koniec września dotaraliśmy do Grodziska Mazowieckiego, gdzie wraz z siostrą niezwłocznie podjęliśmy pracę w szpitalu dla rannych powstańców. Pracowałam w szpitalu jako sanitariuszka. Załatwiałam również kwatery dla powracających do zdrowia powstańców. Wśród ludności cywilnej zbierałam na potrzeby szpitala: żywność, papierosy, lekarstwa, prześcieradła i ciepłą odzież dla rannych powstańców. W grodzisku Mazowieckim mieszkałam wraz z rodzicami do zakończenia działań wojennych.

Okres od 1945 do chwili obecnej

Po zakończeniu wojny, w sierpniu 1945 r., podjęłam pracę na Poczcie Polskiej w Sopocie. Wojna, okupacja, powstanie warszawskie i głód poważnie wyniszczyły mój organizm /lata wojny przypadły u mnie na wiek od 15-20 roku życia/. Rozchorowałam się na obustronną gruźlicę płuc. W październiku 1946 roku wyjechałam z Wybrzeża. Po powrocie do Warszawy podjęłam pracę jako st. referent w PCH na ul. Topiel 12. Stan mojego zdrowia pogarszał się mimo leczenia farmakologicznego.

W grudniu 1948 r. zostałam skierowana do Instytutu Gruźlicy przy ul. Płockiej, gdzie wytworzono mi odnę. Mimo leczenia odną, PASS-em, Hydrazidem choroba rozwijała się nadal. 7 lutego 1949 roku poddałam się operacji prawego płuca. Usunięto mi żebro. Po operacji miałam płyn ropny w płucach. Robiono mi punkcje. Po wyjściu ze szpitala byłam niezdolna do żadnej pracy przez dwa lata. Leczyłam się w sanatoriach w Tuszyńku i Zakopanem. Od 1 października 1950 r. do 31 stycznia 1951 r. pracowałam dorywczo w Polskim Radiu w Warszawie. Po operacji stan mojego zdrowia uległ znacznej poprawie.

1 marca 1951 roku podjęłam stałą pracę w Wadawnictwie "Książka i Wiedza" w Warszawie, ul. Smolna 13 gdzie pracuję do chwili obecnej. Zajmowałam stanowiska: sekretarka w Red. "Polonistów" w Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej pod kier. Zygmunta Modzelewskiego, w Red. "Zeszytów Teoretyczno-Politycznych" i na stanowisku sekretarza redakcji w Redakcji Historycznej. od 1973 r. na stanowisku st. korektora. Robię korekty materiałów zjazdowych, broszur szkoleniowych tzw. "błyskawice" dla KC PZPR, oraz korekty książkowe. Prace społeczne: w latach 50-ych brałam udział w odgruzowywaniu Warszawy /ul. Solna, Park Kultury i Wyp. na Powiślu, jeździłam na akcje żniwne, wypłacałam pobory, obliczałam przez 20 lat arkusze autorskie i tłumaczeniowe, na podstawie których wypłacano honoraria. Zorganizowałam Kiermasz Książki w Związku Nauczycielstwa Polskiego. Służę pomocą Radzie Zakładowej przy organizowaniu imprez świątecznych dla dzieci i przy rozdzielaniu zaopatrzenia

na zimę. Za prace społeczne otrzymywałam podziękowania i dyplomy uznania. Nie byłam wybirana do władz związkowych z powodu gruźlicy. Decyzją Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa z dnia 8 VI 1978 r. sprawa nr Oi 593892 orzeczono inwalidztwo stałe III grupy. W Kole nr 12 ZBoWiD przy ul. Puławskiej 156 pełnię funkcję Przewodniczącej Rady Kobiet, jestem członkiem Komisji Socjalno-Bytowej. Przeprowadzam wywiady w mieszkaniach naszych członków i udzielam im koniecznej ~~potrzebnej~~ pomocy.

Posiadane wykształcenie:

12 czerwca 1969 roku otrzymałam maturę w Technikum Księgarskim im. Stefana Żeromskiego w Warszawie i uzyskałam tytuł Technik-Księgarski.

21 czerwca 1970 r. ukończyłam Kurs dla Redaktorów Technicznych
9 maja 1974 r. ukończyłam Kurs Prawa Autorskiego.

Od 1957 r. jestem członkiem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Nr leg. 662, W-36294

Nr zaświadczenia 077498 z dnia 30 XII 1976 r.

Uchwała Rady Państwa przyznano mi:

Medal Zwycięstwa i Wolności Nr leg. 1661-76-126 z dn. 27 XI 1976 r.

Medal za Warszawę Nr leg. 2941-76-82 z dn. 31 XII 1976 r.

Feliksa Szczerbiak